

FOR TROEN

Lydighed – upopulært, men ikke forældet

AF OLOF EDSINGER. OVERSAT AF LENE DUE MADSEN

Ud fra egne og andres idealer danner vi os ofte et billede af, hvordan det lykkelige menneske skal være.

Olof Edsinger, f. 1976
Generalsekretær for Svenska
Evangeliska Alliansen
olof.edsinger@sea.nu

Lydighed er ikke et populært ord i vores kultur.

I mine bedsteforældres generation var det Hitler-Tyskland med dets kadaverdisciplin, der indprentede billedet af den "farlige lydighed". I mine forældres generation var det i stedet 68-oprøret med dens slagord om autoriteternes død, der formede et syn på lydighed som noget gammeldags og livsfjendtligt. I kirken fik mistænksomheden mod *lydighed* næring af vækkelsesbevægelsens syndekatalog, hvis indhold ofte blev oplevet som firkantet og hårdt og desuden svært at begrunde.

Min egen generation har på den måde høstet frugterne af disse generationers modvilje mod autoritet og lydighed. Det meste af det, der før den tid var en selvfølge, er enten rensat ud eller helt glemt. Det eneste, der tolereres i vores senmoderne kultur, er den lydighed, som er knyt-

tet til vores eget hjerte: "Man har hver især sin egen sandhed. Følg bare dit eget hjerte."

Husk, hvem Jesus er

Problemet med det er, at man *ikke kan* fjerne lydigheden fra det kristne liv – uanset hvor mange misforståelser og hvor megen misbrug den ellers kan have været ophav til. Tværtimod!

Paulus beskriver sin opgave som apostel som at "føre mennesker i alle folkeslag til *troslydighed*" (Rom 1,5). Apostlen Peter anvender udtrykket "lydighed mod sandheden" som et synonym for at blive en kristen (1 Pet 1,22). Og Bibelens sidste bog omtaler de kristne som dem, der "holder fast ved Guds bud og ved Jesu vidnesbyrd" (Åb 12,17).

Jesus selv kalder os i mange tilfælde til lydighed. Vi er forpligtet til at elske og følge ham – før vores naturlige bånd til familie og venner

Lad mig slå fast, at modsætningsforholdet mellem lydigheden og nåden er en illusion. Bibelens betoning af lydighed er nemlig en direkte konsekvens af talen om Guds nåde.

(Luk 14,26ff). Høflige fraser er ikke nok for Jesus. Han vil, at vi både skal høre hans ord og handle efter det; gøre hans vilje (Matt 7,21-27).

Baggrunden for disse formaninger til lydighed har med Jesu identitet at gøre. Da Jesus blev menneske, blev han i sandhed som en af os, men han er og forbliver også hellig Gud. Udtrykt på en anden måde: Når vi bliver kristne, får vi ikke bare en ny bedste ven – vi får også en personlig relation til Herren, hele universets skaber.

Kan man have fællesskab med ham, som er kongernes konge og herrernes herre, uden at gå ind i nogen form for lydighedsforhold? Tanken fremstår nærmest absurd!

Konsekvens af nåden

Men det med lydighed er altså ikke så nemt – af flere årsager. En af dem har jeg allerede været inde på: I det senmoderne samfund betragtes man i praksis, som om man kommer fra en anden planet, hvis man frivilligt underordner sig nogen anden.

Vi skal dernæst ikke undervurdere den synd, som vi alle bærer med os, og som til stadighed slår os tilbage til startfeltet: fra Gud-centrering til selvcentrering.

En tredje årsag til, at lydighed kan føles problematisk, er, at vi er blevet vænnet til, at vores lydighed mod Gud spilles ud mod Guds nåde.

Lad mig derfor slå fast, at modsætningsforholdet mellem lydigheden og nåden er en illusion. Bibelens betoning af lydighed er nemlig en direkte konsekvens af talen om Guds nåde.

Gennem hele Guds ord møder vi det budskab, at det eneste, som kan skabe en sand forandring i vores liv – det eneste, som har evighedsværdi – er det, som kommer fra Herren selv (jf. Matt 15,13). Alt det, som har sit udspring i os selv, er diskvalificeret, idet vi alle er præget af synden. Og det, lydigheden gør, er i praksis, at den hjælper os til at gribe om det, som Gud har sagt og gjort – i stedet for hvad vi selv mener og tænker.

Både nåden og lydigheden kan på den måde siges at tage udgangspunkt i Guds ord og handling. Derfor siger Skriften også, at det ene leder til det andet: "Guds nåde ... opdrager os til at sige nej til ugudelighed og verdslige lyster og leve besindigt og retskaffent og gudfrygtigt i den nuværende verden" (Tit 2,11f).

Legalismen som grundtilstand

Det indebærer samtidig, at det kristne liv bygger på parallelle sandheder: fuldkommen hvile og et vedvarende kald til hellighed.

Men sagen kompliceres yderligere af vores egen indre splittelse. Man kan sige, at det faldne menneske på den ene side råber efter en Gud, der kan have overbæ-

renhed med vores fejl og brist. Det svarer i øvrigt til det, som Bonhoeffer kalder for "billig nåde". På den anden side lever det faldne menneske med *loviskheden* (eller: *legalismen*)¹ som grundtilstand.

En konsekvens deraf er, at vi på forskellig måde søger at konstruere vores egen værdi. Trods det at vi vægrer os ved at lade Gud give os vores værdi som mennesker, vil vi "være nogen" i vores omgivelseres øjne. Det indebærer, at vi knytter vores værdi til, hvad vi selv kan præstere. Vi får os selv til at tro, at det er vores egenskaber, kompetencer og succeser, der sikrer vores eksistensberettigelse.

I stedet for at blive det, vi er skabt til – *human beings* (værende) – bliver vi noget, vi selv forsøger at skabe – *human doings* (gørende).

Derfor forsøger vi i mødet med Herren at leve op til hans vilje i egen kraft. Det vil dog sige, at vi blot forsøger at leve op til kravene, så længe de virker overkommelige og rimelige. Men hvis de bliver for høje, protesterer vi højlydt: Guds bud må kun være normgivende, så længe de er mulige at leve op til – ellers mister vi kontrollen!

Loviskhed og skam-identitet

Der er også andet, der vikler os ind i løn-efter-fortjeneste-spindet. Det er fx de narcissistiske træk (selvkærlighed udadtil, tomhed og ringe selvværd indadtil – samt manglende empati og respekt for andre, *red.*), som så let sætter sig i vores personlighed.

Mange går rundt og bærer på følelser af mindreværd og skam. Trods alt det gode, vores skaber har sagt om os, oplever vi os som uværdige og utilstrækkelige. Ikke kun, fordi vi har begået forkerte handlinger, men fordi vi føler, vi er forkerte. Konsekvensen bliver en vedvarende jagt efter anerkendelse.

De narcissistiske træk kan komme for-

Trods alt det gode, vores skaber har sagt om os, oplever vi os som uværdige og utilstrækkelige. Ikke kun, fordi vi har begået forkerte handlinger, men fordi vi føler, vi er forkerte.

---

skelligt til udtryk. Hvis vi ikke oplever at "være nogen", er det ganske naturligt, at vi forsøger at "blive nogen" eller "blive noget" i omgivelsernes øjne.

Ud fra egne og andres idealer danner vi os derfor et billede af, *hvordan* det lykkelige menneske skal være. Og ved efterfølgende at leve op til det tænker vi, at vi vil opnå den værdi, som vi fra begyndelsen ikke mente, at vi havde. Reklameverdenen tjener groft på disse narcissistiske anerkendelsesbehov!

Når idealbilleder kobles til Guds bud

Af og til møder man mennesker, der klager over alt det "bør" og "skal", som de møder i kristen sammenhæng. Efterfølgelsen føler de nærmere som et krav end en gave. Og når de er i andre kristnes selskab, synes de at blive ramt af dårlig samvittighed.

Selvom jeg ikke vil sætte spørgsmålstegn ved

ægtheden i disse menneskers følelser og oplevelser, er jeg overbevist om, at de krav, de møder i kirken, oftere – men ikke altid – sidder på deres egen inderside end i den forkyndelse, de hører fra prædikestolen.

Når det narcissistiske menneske kommer i kontakt med Bibelens undervisning om lydighed, begynder det nemlig at tænke Guds bud og forbud ind i sit eget idealbillede: "Sådan skal man leve for at vinde behag i Guds øjne." Eller: "Sådan skal man gøre for at fortjene omgivelsernes anerkendelse og berømmelse."

Så længe det narcissistiske menneske oplever succes i sin stræben efter at leve op til idealet, kan det føle sig tilfreds med sit eget liv. Men så snart det mislykkes, rammes det af en afgrundsdyb fordømmelse. Når det indre idealbillede braser sammen, er det eneste, der bliver tilbage, et mislykket og – i egne øjne – værdiløst menneske.

Når Gud bruger os for at udføre sit værk, er det ikke længere os, der har initiativet. Vores opgave er i stedet at "vandre" i de gerninger, som han har lagt til rette for os.

Den slags følelser kan i værste fald lede til, at man trækker sig ud af det kristne fællesskab. Skammen og mindreværdskomplekset har fået det sidste ord!

Guds kraft – eller vores egen?

I stedet for burde vi ændre udgangspunktet for vores liv. At blive kristen er jo at kapitulere over for Gud. I stedet for at sætte os selv og vores egen vilje i centrum sætter vi Gud og hans vilje i centrum. Vi sætter vores fortrøstning til Jesus og hans korsdød, og vi beder om forladelse for, at vi har villet klare os uden den Gud, som har skabt os alle.

Derigennem overgår vi i den usynlige verden fra den Ondes rige – det livsrum, hvor vi forsøgte at være vores egne herrer – til Guds rige.

Hermed kan vi også indkredse en tredje form for lovishhed. NT skelner nemlig tydeligt mellem de gerninger, som vi udfører i det gamle livsrum, og dem, vi udfører som medborgere i Guds rige. Eller som man også kan udtrykke det: de gerninger, vi gør i egen kraft, og dem, vi gør i Guds kraft.

Paulus beder for de troende om, at Gud "med kraft [vil] fylde jer med alle gode forsætter og alle *troens gerninger*, for at vor Herre Jesu navn må blive herliggjort i jer og I i ham ..." (2 Thess 1, 11f). Og om de troende siger han også: "Hans [Guds] værk er vi, skabt i Kristus Jesus til gode gerninger, som Gud forud har lagt til rette for os *at vandre i*" (Ef 2,10).

Helt konkret indebærer det, at når Gud bruger os for at udføre sit værk, er det ikke længere

os, der har initiativet. Vores opgave er i stedet at "vandre" i de gerninger, som han har lagt til rette for os.

Til hjælp i den vandring har vi fået Helligånden, som dels vil vise os, hvad Gud har kaldet os til, dels fylde os med det, vi behøver for at gøre Guds vilje.

For tilbøjeligheden inde i os til at ville og kunne selv er det ret stødende. Det selvretfærdige menneske vil nemlig ikke leve i afhængighed af Gud: At *anvende Gud* til det, som man selv opfatter som godt og rigtigt, går nok an, men det går ikke an uden forbehold at lade *Gud anvende os!*

Dermed kommer det kristne liv til at kredse om os selv. Vores egne tanker bliver udgangspunktet for vores handlinger – ikke Guds tanker. Vi bliver så dygtige til at planlægge vores egen aktivitet, at vi ikke længere "behøver" at lytte til Åndens vejledning i, hvad vi skal gøre. Hele forsamlinger kan på den måde køre fast i lovishhedens onde cirkel.

Helbredelse fra lovishhed

Fuldkommen frihed fra det loviske mønster opnår vi ikke før i Himlen. Men ved at vokse i tillid til, at Gud virkelig har gjort alt for os, og at ingenting kan stå i vejen for hans kærlighed, kan vi mere og mere finde hvilen i det kristne liv. Vi må hvile i, at Gud elsker os for dem, vi er – ikke for, hvad vi gør.

Men de farisæiske træk i vores liv må samtidig bekæmpes aktivt, nemlig ved at vi hver dag overlader vores måde at tænke, tale, handle og prioritere på til Jesus og hans vilje. Når Jesus bliver større, og vi selv mindre, bliver lovishheden også mere tilbagetrukket i vores liv.

I de bibelske formaningstekster ser vi et mønster, som kan beskrives med ordene "bliv, hvad du allerede er" – et udtryk, som giver et godt billede af forholdet mellem lydigheden og nåden/hvilen.

Som kristne skal vi *blive* noget - nemlig villige redskaber for Gud og hans vilje. Men ved Guds nåde *er* vi allerede alt, hvad vi behøver at være for at leve som hans børn og disciple. Som følge af det er vi kaldet til at lade begge disse perspektiver bryde frem i vores liv. Samtidig. ■

1 *Lovishhed* er et gammelt udtryk for at være fokuseret på det, man burde leve op til, og have en noget-for-noget-tankegang i forhold til Gud. Sprogligt opdaterede udtryk kan måske være: legalisme, moralisme, lovtrældom, selvretfærdighed, præstationskristendom, farisæiske træk.